

سه شنبه 15 مهر 1399 - 17 صفر 1442 - 16 اکتبر 2020

امضای متمم قانون اساسی توسط محمدعلی شاه قاجار (1286 ش)

امضای متمم قانون اساسی توسط محمدعلی شاه قاجار، (1286 ش)، با اوج گیری نهضت مشروطیت ایران و مبارزات همه جانبه مردم و روحانیت، مظفرالدین شاه قاجار مجبور شد تا با خواست مردم موافقت کرده و در چهاردهم مرداد 1285 ش ضمن صدور فرمان مشروطه، دستور تشکیل مجلس شورای ملی را صادر نماید. از آن پس، متن قانون اساسی مشتمل بر 51 اصل با نام نظامنامه سیاسی، تنظیم شد و در 8 دی 1285 به امضای شاه رسید. صرف نظر از ماهیت و محتوای این قانون اساسی که مبتنی بر خواسته های واقعی مردم نبود، اصولاً بدون وقت کافی و با عجله و عمدتاً در جهت مسائل مجلس شورای ملی تدوین شده بود و بسیاری از مسائل مهم و اساسی، و دیگر حقوقی را که در قانون اساسی مطرح می شود، دارا نبود. این قانون بیشتر به آیین نامه مجلس شباهت داشت و تامین کننده نیاز فوری ملت در زمینه به دست گرفتن اختیارات و حقوق سیاسی از طریق تشکیل مجلس شورای ملی بود. از سوی دیگر، روشنگری روحانیت که در صف مقدم نهضت و مبارزات مشروطیت بود، علی و رغم کارشکنی های مداوم درباریان و غرب زدگی های فریب خورده، شرایط و جوّی را به وجود آورد که پس از مرگ مظفرالدین شاه، در همان آغاز سلطنت محمد علی میرزا کمیسیون به منظور تهیه متمم قانون اساسی در مجلس شورای ملی تشکیل شد. این کمیسیون که مرکب از پنج نفر بود، متنی را بر اساس قانون اساسی بلژیک و فرانسه و بالکان تهیه کرد که قابل قبول همه نمایندگان مجلس نبود. می توان گفت اگر مقاومت آیت الله شیخ فضل الله نوری در پافشاری بر افزودن ماده ای در متمم قانون اساسی مبنی بر نظارت پنج تن از علمای طراز اول هر عصر برای جلوگیری از تصویب قوانین مخالف اسلام در مجلس نبود و این ماده به تصویب نمی رسید، متمم قانون اساسی بیش از آن چه که بود، رنگ غربی به خود می گرفت. پس از پایان کار، متمم قانون اساسی در 107 اصل برای امضا تقدیم شاه گردید. محمدعلی شاه، ابتدا در امضای این قانون وقت کشی می کرد اما با درخواست های مکرر مردم از نمایندگان و تلگراف های علمای نجف مبنی بر امضای متمم، سرانجام شاه ناگزیر شد که آن را در پانزدهم مهرماه 1286 ش برابر با 29 شعبان 1325 ق امضا نماید.

تعیین رنگ پرچم کشور ایران (1286 ش)، درفش، بیرق، علم، لواء یا رایت به معنی پرچم از دیرباز مورد استفاده بوده و از آن به عنوان علامت معین شاه، حکمران، فرمانده نیرو و لشکریان استفاده می شده است. اندازه و رنگ بیرق ها از دوران کهن تفاوت های متعددی داشته ولی گزینش رنگ های سه گانه سبز، سفید و قرمز را مربوط به دوران ناصرالدین شاه قاجار دانسته اند. در نهایت در جریان انقلاب مشروطیت این سه رنگ تثبیت شد و از این پرچم برای ساختمان دولتی و یادمان های سلطنتی، قلعه ها و بنا و هر آن چه به دولت و سلطنت مربوط بود استفاده می کردند. با تدوین قانون اساسی مشروطه، رنگ پرچم ایران معین گردید که بر اساس اصل پنجم متمم این قانون، رنگ سبز در پرچم ایران به عنوان نشانه دین اسلام و مذهب شیعه و نیز خرمی کشور و صفای روح و باطن؛ رنگ سفید نشان صلح خواهی، دوستی و آرامش طلبی ملت ایران؛ و قرمز نشان مشروطیت ایران و آمادگی ملت برای دفاع از استقلال و آزادی به قیمت ریخته شدن خون فرزندان خود، به کار رفته است. ابعاد و شکل دقیق پرچم ایران در سال 1336 ش دوباره تعیین شد و تا انقلاب اسلامی ایران بدون تغییر با همان شیر و خورشید و گاهی تاج پهلوی، باقی ماند. پس از انقلاب، نشان پرچم جای خود را به طرحی شبیه به واژه "الله" داد که مانند لاله سرخی است که از خون شهیدان انقلاب سربرآورده و چهار قسمت آن شبیه هلال و جزء قائم میانی، یادآور شمشیر به نشانه قدرت و ایستادگی ملت مسلمان ایران است و مجموعاً کلمه توحید (لا اله الا الله) را تشکیل می دهد. همچنین عبارت "الله اکبر" 22 بار در حاشیه پائین نوار سبز و حاشیه بالای نوار قرمز که نشانه و نماد 22 بهمن 1357، روز پیروزی انقلاب اسلامی ایران است، تکرار شده است.

تولد "سلطان العلماء تبریزی" قاری شمس قانع دانشمند علم قرائت (1255 ق)، شیخ عبدالرحیم بن ابوالقاسم تبریزی معروف به سلطان القراء یا شاه قرآن خوانان در 1255 ق در تبریز به دنیا آمد. وی در علم تجوید در عصر خود استاد بود و شاگردان فاضلی در این زمینه تربیت نمود. از تالیفات وی رساله ای است در علم تجوید به نام "دُر المنثور" و رسایل دیگر. سلطان القراء پس از فراگیری این علم نزد پدر، با شیخ شامیل داغستانی آشنا شد و هنگامی که شیخ شامیل ارتشی فراهم آورده بود تا علیه روس ها قیام کند، وی برای همراهی با این نهضت با شیخ شامیل به سوی داغستان عزیمت کرد. سپس به تبریز بازگشت و حوزه ای درسی جهت قرائت قرآن تشکیل داد و از آن زمان به برترین قاری قرآن کریم لقب یافت. سلطان القراء در سال 1336 ق در 81 سالگی درگذشت. اعلان جنگ امپراتوری عثمانی به روسیه تزاری (1768 م) کاترین کبیر، ملکه روسیه تزاری در تداوم کشورگشایی های خود، نیروهای روسیه را به لهستان فرستاد که در پی آن، امپراتوری قدرت مند عثمانی در ششم اکتبر 1768 م به روسیه اعلان جنگ داد. هرچند در طول قرن هجدهم، جنگ های متعددی بین دو امپراتوری روسیه و عثمانی در گرفت ولی جنگ این دو بر سر لهستان را می توان

مهم‌ترین آن‌ها برشمرد. در این جنگ، به علت ضعف داخلی امپراتوری عثمانی و توان‌مندی قوای روسیه، نظامیان عثمانی در زمین و دریا دچار شکست‌های بزرگ شدند. از این رو، در سال 1774، پیمان متارکه جنگ بین دو طرف امضاء شد که بر اساس آن، ناحیه کریمه در شمال دریای سیاه، مستقل و پس از مدتی به روسیه ملحق گردید. همچنین در پی تحولات ناشی از جنگ دراز مدت روسیه و عثمانی، لهستان نیز بین سه کشور اتریش، پروس و روسیه تقسیم شد.